

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 5, 27 - 32
Middagdienst

Broeders en zusters, in deze dienst willen we luisteren naar het onderwijs van de Here Jezus ten aanzien van de echtbreuk. Dit in het kader van de verootmoediging waartoe de GS van Zuidhorn heeft opgeroepen. Na votum en zegengroet zullen we van Psalm 124 de verzen 1 en 3 zingen. Dit laatste vers is door de kinderen van de Morgenster in de afgelopen week geleerd.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 124 : 1 en 3**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Hooglied 7 : 6 – 13 en Efeze 5 : 22 - 33**
- 6. Zingen : Psalm 45 : 4 en 5 (waarin we zingen over de bruid van de koning)**
- 7. Tekst : Mattheüs 5 : 27 - 32**
- 8. Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 3**
- 9. Dankzegging en gebed**
- 10. Slotzang : Lied 368 : 1 - 4**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Broeders en zusters, jongens en meisjes, doet het ons nog wat als we horen dat een huwelijk gestrand is? Als we horen dat een man en vrouw uit elkaar gaan? Een man en vrouw die elkaar toch ooit serieus beloofd hebben elkaar trouw te zullen blijven in goede, maar ook in kwade dagen. In tijden van gezondheid, maar ook in tijden van ziekte. En het valt ook niet vol te houden dat ze in een onbewaakt ogenblik getrouwd zijn. Want er zijn maanden van voorbereiding aan vooraf gegaan. Want de dag waarop ze elkaar trouw beloofd hebben moest met een groot feest gevierd worden. Zo blij waren ze dat ze gingen trouwen. Om dan na 2, 5, 10, of zelfs 25 jaar huwelijk te besluiten maar weer uit elkaar te gaan. Omdat het huwelijk toch niet heeft gebracht waar men op gehoopt had.

En wij, hier de kerk, hebben in de meeste gevallen onze beloften van trouw aan elkaar herhaald in het midden van de kerkelijke gemeente. Wij kunnen helemaal niet zeggen dat we niet wisten waar we aan begonnen. O, zeker, het is waar dat geen mens weet wat het huwelijk precies zal brengen. Niemand weet wat de dag van morgen brengt. Maar dat het soms moeilijk zou worden, is niet verzwegen. Op het stadhuis is gesproken over dagen van ziekte en moeite en in de kerk is dat ook duidelijk gebeurd. Daar is eerlijk gezegd dat moeite en verdriet het bruidspaar niet bespaard zullen blijven. Maar toch zien we ook in de kerk steeds vaker dat huwelijken worden beëindigd. Man en vrouw uit elkaar gaan. En omdat echtscheiding in en buiten de kerk steeds meer voor komt, lopen we het gevaar dat we de ernst van deze zonde gaan onderschatten. Maar, broeders en zusters, dat wij misschien anders naar de zonde van de echtscheiding gaan kijken, betekent niet dat de Here er ook anders tegenaan kijkt. God haat de echtscheiding. Want God hecht grote waarde aan het huwelijk. Heel duidelijk blijkt dat ook uit de tekst voor de preek van deze middag. Ik heb deze tekst dan ook zo voor u samengevat.

De Here Jezus wijst ons op de grote waarde die God aan het huwelijk hecht.

Gezien deze grote waarde vraagt God van ons in het huwelijk

1. trouw

2. zelfbeheersing.

We zullen dus eerst zien dat de Here, vanwege de grote waarde die Hij aan het huwelijk hecht, van ons trouw vraagt.

Met deze preek willen we verder gaan op de weg die we vorige week zijn ingeslagen. Toen hebben we de eerste stap op de weg gezet van verootmoediging. Een weg waarvan de GS van Zuidhorn aan de kerken heeft gevraagd om die te bewandelen. Aanleiding voor deze verootmoediging ligt onder andere in het feit dat het huwelijk ook onder ons niet meer die grote waarde heeft die het vroeger had. Was een echtscheiding in de kerk veertig jaar geleden nog een zeldzaamheid. Vandaag de dag hebben we er zeer geregeld mee te maken.

Nu besef ik goed dat dit onderwerp zeker voor broeders en zusters die gescheiden zijn, een moeilijk onderwerp. Het gevaar bestaat ook dat broeders en zusters menen dat deze preek vooral voor die gescheiden broeders en zusters is bedoeld. Maar dat is zeker niet de bedoeling. Deze preek is bedoeld voor ons allemaal. Ook voor de jongeren, ja zelfs, voor de jongens en meisjes. Die vaak een goed gevoel hebben voor hoe het tussen hun vader en moeder gaat en daarbij hun ouders kunnen steunen. En waarschijnlijk willen de meeste van jullie later ook zelf trouwen. En dan is het heel goed als je vandaag goed oplet en probeert te begrijpen wat de Here van het huwelijk en de echtscheiding zegt.

Dat de Here Jezus is onze tekst niet alleen de mensen die gescheiden zijn op het oog heeft, blijkt al gelijk uit het begin van onze tekst. Waarin de Here Jezus duidelijk maakt dat het verbod op de echtbreuk verder gaat dan het echt uit elkaar gaan. Wat onder de Joden ook vaak gedacht werd. Want Hij begint te zeggen: U hebt gehoord dat er gezegd is: U zult niet echtbreken. Dat is inderdaad geen nieuws voor deze mensen. En ze zien dat ook als iets wat niet de bedoeling is. Maar de Here Jezus schrikt de mensen wakker door te zeggen dat ieder mens, die een vrouw aanziet om haar te begeren in zijn hart reeds echtbreuk met haar heeft gepleegd. Nu bedoelt de Here Jezus niet te zeggen dat een man nooit naar een vrouw mag kijken en naar haar mag verlangen. Want hoe kan er sprake zijn van echtbreuk als jij niet getrouwd bent en die vrouw ook niet. Maar als de man of de vrouw of beide getrouwd zijn, dan is er wel sprake van echtbreuk. Want er komt een derde in beeld. Een derde gaat een plek innemen die hem of haar niet toekomt. Want de band tussen man en vrouw in het huwelijk is een unieke band. En daarin is geen plaats voor een andere man of vrouw. Die man daarin niet toegelaten worden en niemand mag ook die band verbreken door binnen te dringen in een huwelijk. Zelfs niet in zijn gedachten.

Waarom vindt de Here dit nu zo erg? Daar zijn verschillende redenen voor te noemen. Eén ervan zijn we tegen gekomen in Efeze 5. Waar de Here ons laat zien dat het huwelijk een afspiegeling van de liefde van Jezus Christus en zijn gemeente. De Here wil dat in onze huwelijken iets te zien is van de liefde die de Here Jezus voor zijn gemeente heeft. Van die liefde die liefheeft, die duldt, lijdt en draagt voor altijd en eeuwig. En wat blijft daar van over als wij als getrouwden telkens onze blikken laten afdwalen naar anderen om die te begeren? Is dat de liefde van de Here Jezus? Hoe zou u het vinden als de Here Jezus telkens zijn oog over de aarde liet gaan om te kijken of Hij niet een mens kan vinden om uw plaats in te nemen? Om u voor die ander in te ruilen. Als de Here Jezus dat zou doen, zou dan niet de grond onder uw bestaan wegvallen. Want wat voor houvast hebt u dan nog?

Bovendien heeft de Here het huwelijk ingesteld als hoeksteen voor de onze wereld. Dat is de plek van waaruit de Here het menselijk geslacht bouwt. Dat is de plek waar kinderen het beste kunnen opgroeien. Een plek die alles in zich heeft om kinderen geborgenheid te geven, verzorging, opvoeding en veiligheid. Ook vandaag nog, ondanks het feit dat er soms ook heel veel mis is in gezinnen. Een betere plek is nog nooit gevonden. Het is ook de plek waarin veel mannen en vrouwen het best tot hun recht komen. Ook dat blijkt iedere keer weer uit allerlei onderzoeken. Dat ondanks het feit dat het in veel huwelijken lang niet allemaal koek en ei is, getrouwde mensen over het algemeen gelukkiger zijn dan alleenstaanden. Het huwelijk is een prachtige instelling van de Here. Een plek waarin er voor man, vrouw en eventuele kinderen liefde en geborgenheid te vinden is. Dat is de bedoeling van de Here met het huwelijk.

Wie dus het huwelijk openbreekt, maakt dus iets stuk wat de Here heel erg lief is. En wat ook ons heel erg lief moet zijn. Het huwelijk is een heel kostbaar geschenk dat de Here aan ons heeft gegeven en waar wij dus ook heel zuinig op moeten zijn. Het huwelijk is maar niet een zaak van een man en een vrouw. Nee. Wie “ja” zegt tegen het huwelijk, zegt dus niet alleen “ja” tegen zijn aanstaande man of vrouw, maar zegt ook “ja” tegen God. Die zegt: “Ja, ik ontvang dit huwelijk als een geschenk van u, een geschenk waarvan ik mag genieten. Een geschenk waarin ik mag genieten. Mag genieten van de liefde van U en de liefde van mijn man of vrouw. Waarin ik ook man genieten van het lichaam van mijn man of vrouw en waarin ik mag genieten van mijn eigen seksualiteit.” Maar dat “ja” zeggen tegen dit grote geschenk, betekent ook

onvoorwaardelijk “ja” zeggen dat je dit huwelijk aangaat tot de dood je van elkaar zal scheiden. Zonder dat je de mogelijkheid inbouwt om eruit te stappen als het tegen valt. Die mogelijkheid geeft God niet. Wie getrouwd is, blijft getrouwd.

Heel duidelijk zien we dat ook in de verzen 31 en 32. Daar spreekt de Here over de scheidbrief. Dat tegen de ouden is gezegd dat al wie zijn vrouw wegzendt haar een scheidbrief moet geven. U kunt dat nalezen in Deuteronomium 24:1-4. In die verzen wordt inderdaad het geven van een scheidbrief geregeld. Al gaat het daarbij vooral om de bepaling dat men een heengezonden vrouw later niet opnieuw mag trouwen, wanneer zij intussen de vrouw van een ander is geweest. Deuteronomium geeft dus geen positief gebod tot echtscheiding, maar perkt het gebruik of misbruik van een bestaande praktijk in en laat tevens voelen dat de heengezonden vrouw eigenlijk door God beschouwd bleef als de vrouw van haar eigen man, zodat haar volgend huwelijk haar onrein maakt. Wat in Deuteronomium impliciet gezegd wordt de Here Jezus in de verzen 31 en 32 expliciet. Als Hij zegt, dat ieder die zijn vrouw wegzendt om een andere reden dan ontucht, maakt dat er echtbreuk met haar gepleegd wordt; en al wie een weggezondene trouwt, pleegt echtbreuk.

Wie dus met een gescheiden vrouw trouwt pleegt in Gods ogen echtbreuk. Een man die zijn vrouw wegstuurt om een andere reden dan overspel, wordt dus door God verantwoordelijk gehouden voor haar echtbreuk als zij met een ander trouwt. Dit verdient wel enige toelichting, want misschien wil u opmerken dat wie in het Oude Testament overspel pleegde gedood moest worden. Dat is inderdaad wat de Here had bepaald. Maar in de dagen van de Here Jezus werd overspel vaak niet meer met de dood bestraft, maar afgehandeld met een scheidingsprocedure. In geval van overspel was de unieke eenheid van man en vrouw al verbroken. Maar als er geen sprake was van overspel en man en vrouw gingen toch uit elkaar, dan is voor God het huwelijk nog niet ten einde. En wie in de dagen van de Here Jezus, waarin een vrouw eigenlijk niet zelfstandig in de samenleving kon staan, zijn vrouw wegzond, die wist dat die vrouw gezien de omstandigheden gedwongen was opnieuw te trouwen. En met dat nieuwe huwelijk kwam dan ook de echtbreuk. En in de ogen van God is dus de man die zijn vrouw wegzendt verantwoordelijk voor deze echtbreuk. En ook de man die een weggezonden vrouw trouwt is schuldig aan echtbreuk. Want hij breekt het eerste huwelijk van deze vrouw open door haar tot vrouw te nemen.

Dit leert ons dus dat als mensen in een bepaalde situatie vandaag de dag komen tot een echtscheiding. En het huwelijk dus in juridische zin wordt ontbonden. Deze mensen voor de Here nog wel getrouwd zijn. Wie scheidt is dus niet vrij om opnieuw te trouwen. Wie na een scheiding opnieuw trouwt, stapelt op zijn eerste zonde een tweede zonde. Na de zonde van de echtscheiding volgt de zonde van de echtbreuk.

Er kunnen situaties zijn waarin het beter is dat man en vrouw beter niet meer met elkaar onder één dak leven. Wat heel verdrietig is. Toch mag nooit automatisch daarop de echtscheiding volgen. Met alle inzet moet geprobeerd worden om tot herstel van het huwelijk te komen. Maar als dat uiteindelijk niet mogelijk blijkt te zijn, dan is het het mooiste als man en vrouw dan een scheiding van tafel en bed aanvragen. Want daarin erkennen ze dan in ieder geval dat ze voor de Here toch bij elkaar horen en zich niet vrij voelen om een ander te trouwen. Mocht het toch tot een definitieve scheiding komen, dan zijn man en vrouw nog altijd niet vrij om opnieuw te trouwen. Ze horen nog altijd bij elkaar. Voor de Here zijn zij nog altijd man en vrouw.

Paulus herhaalt dit onderwijs van de Here Jezus in zijn eerste brief aan de Korinthiërs hoofdstuk 7 vers 10. “Maar zij die getrouwd zijn, beveel ik niet, maar de Here, dat een vrouw haar man niet mag verlaten – is dit toch gebeurd, dan moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man verzoenen – en een man moet zijn vrouw niet verstoten. Paulus laat de gescheidenen maar twee mogelijkheden. Je verzoent je met elkaar óf je blijft ongehuwd. Maar voorop staat de regel: een vrouw mag haar man niet verlaten en een man mag zijn vrouw niet verstoten.

Trouw. Dat is wat de Here van man en vrouw in het huwelijk vraagt. Trouw aan de Here, trouw aan elkaar, trouw aan de beloften die je elkaar gedaan hebt. Dat in de eerste plaats.

We zullen dus eerst zien dat de Here, vanwege de grote waarde die Hij aan het huwelijk hecht, van ons zelfbeheersing vraagt. Twee verzen van onze tekst hebben we nog niet behandeld. De verzen 29 en 30. Waar de Here Jezus zegt: Indien dan uw rechteroog u tot zonde zou verleiden, ruk het uit en werp het van u, want het is beter voor u, dat één van uw leden verloren gaat en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen wordt. En indien uw rechterhand u tot zonde zou verleiden, houw haar af en werp haar van u; want het is beter voor u, dat één van uw leden verloren gaat en niet uw

gehele lichaam. De twee zinnen hebben dezelfde betekenis. De herhaling is vooral bedoeld om de luisteraars deze woorden goed in te prenten.

De vraag is natuurlijk hoe we deze woorden moeten opvatten. Moeten we echt ons oog uitrukken en onze hand afhakken? Het antwoord laat zich wel raden. Wat denken jullie, jongens en meisjes, zou de Here Jezus willen dat je een oog bij jezelf er uitrukt? Nee, hè? Het zou ook niet veel oplossen. Want er is ook nog het andere oog waardoor we verleid worden. Hetzelfde geldt voor de hand. En het kan nooit de bedoeling van de Here zijn dat alle mensen zonder ogen en handen rondlopen.

Wat wil de Here Jezus dan wel met deze sterke woorden? Woorden die ingeklemd staan tussen woorden die betrekking hebben op het zevende gebod. De Here Jezus wil dat wij onszelf beheersen. Dat wij onszelf onder de tucht zetten en niet alles achterna lopen waar ons oog door wordt aangetrokken en wat onze handen willen aanraken. Ja, we moeten wegstijgen van dingen die onze huwelijken ondermijnen. Met name denk ik daarbij aan allerlei rommel die er op de televisie te zien. Zoals de erotische programma's van de commerciële omroepen. Maar ik denk ook aan de soap-serie's. Die voor het grootste deel gevuld zijn met bedrog en overspel. Dit zijn allemaal programma's waarmee de duivel onze harten wil vergiftigen. Hij leert ons hiermee dat je gewoon je verlangens achterna moet gaan. Als je niet gelukkig bent in je huwelijk, dan stap er toch uit en ga je ergens anders je geluk zoeken. Wees niet zo bekrompen, wat is er mis met een beetje sex buiten de deur! Ach, als je alleen maar kijkt, dan bedrieg je je vrouw toch niet. En de duivel is slim. Hij doet het voorkomen als iets tamelijk onschuldigs. Maar, broeders en zusters, onze harten worden vergiftigd door dergelijke programma's. Want de Here wil dat we een muur optrekken rond ons huwelijk. Natuurlijk niet zo dat we geen contact meer hebben met andere mensen. Maar wel zo dat er niemand ons huwelijk binnenkomt. Zelfs niet in de vorm van een gebaar, een beeld of een gedachte. Hij wil dat wij een zuiver hart hebben tegenover elkaar. Elkaar volkomen zijn toegewijd. En we er alles aan doen om in liefde voor en met elkaar te leven in het huwelijk. Als man en vrouw die door de Here, de God van hemel en aarde, aan elkaar zijn gegeven. Om elkaar lief te hebben en te steunen in goede en in slechte dagen.

Is dat altijd even eenvoudig? Nee, dat niet. Zeker niet in onze tijd, waarin het huwelijk zoveel aan waarde heeft verloren.

Amen